

(40) *Cels.* lib. 7.
 p. xiat. & cap. 26.
Galen. introd.
 & commentat. 3.
 in lib. *Hippocrati*
 de articulis.

(41) *Tusculanar.*
 quaestio. lib. 1.
 in principio.

(42) *Συναρτήσεων*
πραγμάτων *εξ*
ημετέρας *πρ*
609. *Parisi.* 1620.

(43) *Διηγήσεις*
καταρκτικών *εργα-*
σιών *ε* *πρ*
228. *Λονδ.* *Eat.*
1824. *id.* *122*

(44) *Indecore*
 mortis adveniens
 cauteris debita-
 re *Julianorū* *Bag-*
istia *Yam* *Heli-*
monti *Buxallensis*
tract. 54. p. 107.
 & *sen.* *Kleinert.*
1863.
 (45) *Lib.* 4. *Epi-*
demiorū. in prin-
 cipio.

(46) *Lib.* 1. *Canon.*
ten. 4. *tractat.* 3.
 cap. 29. & lib. 2.
 in voce *Dzabab.*
Alutum.

(47) *Galen.* lib. 4.
 de comp. medi-
 cament. secundum
 locum. cap. 2.

(48) *Paul.* *Ep.* *Agel.*
Geneti lib. 1. *Mu-*
lomedicina cap.
 24. p. 23. *Lib.*
2574.

(49) *Id.* *ejus*
Præcautiones.

(50) *Id.* *lib.* 1. in
 textu afflictiōni-
 bus, ubi *Dionysia-*
na *pulchre* docet
 utendi modum.

(51) *In* *Musi*
quæst. *lib.* *seu* *Me-*
mor. cap. 187.
 187. 284. *London.*
 1799.

(52) *Indisibi* *Chi-*
urgicus *Narum-*
berg. 1876.

(53) *Comment.*
 in *Diogenem.* lib.
 3. cap. 146.

(54) *Tetrabibl.* 2.
Alutoma. 3. c. 89.
 (55) *De re Medici-*
na *lib.* 6. cap. 44.

mina illa silemus jam olim immortalitati consecrata, præstantissimorum, ubi à Medicinâ Chirurgia diducta est, Chirurgorum; nimirum *Philoxeni* (n) qui plurimis voluminibus hanc partem diligentissimè comprehendit, *Gorgia*, *Sostrati*, *Heronum*, *Apolloniorum*, *Ammonii Alexandrini* qui primus majores fregit vesicæ calculos, ob id *κατέμει* dictus, *Eve-neris*, *Nilai*, *Melpidis*, *Nymphodori*, *Protarehi*, *Thyphonis*, *Euclypisti*, *Megetis* eruditissimi, &c, qui omnes extra artis suæ limites tunc temporis arctissimos non evagati, eam ab ipsis initis incredibili quâdam solertiâ exercuerunt. An ideò, ut ait *TULLIUS*, quòd *omnis antiquitas quò propius aberat ab ortu & divinâ progenie, hoc melius ea fortasse quaerant vera cernebat* (o)? Dolendum sanè est nostrorum hominum industriam studiumque, tot præclaris Veterum inventis nedum acuatur, damnosâ potiùs diè minui; cujus tamen rei justissimam censuram esse causam, quòd omnes nihil ament præter delicias, iis que sua jam ars fofdescere videatur. *Μαδὲν ἔχεισι* (*χειρουργεῖν*) *πραγματικῶς, ἀλλὰ γήσεις λακωνί-σας* (p). Argutias inanes, verborumque lenocinia seclantur.

Λύτα δ' ὁμοίαι

Ἐχουσι ἀχάλλινον, ἀκρατεῖς, ἀπύλωντες σέμα.

Ἀπειράλητοι, κομποφανισθήμενοι (q).

Inde sine usu & exercitatione torpent in otio, artis adèd salubris ministræ manus. Non sic profectò, non sic ad externorum morborum curationem itur, quæ cum maximâ ex parte ferro & igne perficiatur, eniti debent, ut ad urendum & secandum veniant aptissimi, non verò ut oratione scrupulosius meditâtâ ægris laborantibus ablandiantur. Nec ii quidem corpus dividere ac secare recusant, in hoc fortasse etiam proni ardentiori studio; ultionis verò rariorem usum esse apud sese jactitant, quòd alia recens inventa sint, quibus & citius & tutius ægri liberentur, habeatque non medicorum crudelitatis notam antiqua praxis, quæ in omnibus ferè morbis ignis opem implorabat. Speciosa quidem hæc primo intuitu; sed si genus est unum stultitiæ, morbos indiscriminatim ultione aggredientis, alterum, & huic varium, & nihilo sapientius, nihil metuenda timentis, ut ignem in morborum curâ obflare (r) queratur. Cum igitur attentè perspiciantur appareat, vix citâ ultionem finiri morbos plerisque ubi inveteraverunt, nunquam id tutissimum auxilii genus prætermitemus, mirarique desinemus, dari nunc eos immediabilis affectus, quibus certissima hæc à veteribus adhibita fuit medela. Quin & ex *HIPPOCRATE* novimus ita frequentem ob ingentia commoda usum ultionis fuisse, ut peculiare quoddam artificum genus huicce officio addictum cauteria corporibus admovent, quod luculenter probant ipsa *DIVINI SENIS* verba, τὰ καυσικά καταφερομένην πᾶσι αἵμα πᾶσι δυνάξει (s).

I I.

USTIO vel actû vel potestate fit. Modi autem utriusque ratio diversa, communi discrimine eoque quadruplici discrepat;

Primò quoad materiam urentem. Inter actualia cauteria, hæc potissimum usurpantur. *Ibn-Sina* (a) laudat cauterium ex auro, tanquam omnium præstantissimum, quòd & minùs molesta fit ustio, & faciliùs curabilis. Alii argento easdem virtutes tribuunt. *Archigenes* *ἰατρικὸς* suadet in curâ *Ægilopis* liquatum plumbum (b) per tubulum instillatum. *Vegetius Hippicater* (c) recta cauteria & cuprina imperat in morbo boum sarciminoso. In gratiam verò meticulosoform *Julius Casserinus* (d) pyxidem invenit, è quâ cuprilamina candens expellitur. Etsi tamen cuprum sic corpori applicitum, aliquid malignitatis semper exerat, usitatus certè fuit *HIPPOCRATES* καυτήρ χαλκῆος, usitatus verò ferramentum candens (*σιδεῖσθαι*), cui pretium ipsa vilitas & ὑπεριότης addit. Urebat etiam *DIVINUS SENEX* (e) fusis quibusdam buxinis in oleo bulliente demersis, & ὀμύλων, seu lineâ telâ lixivio nondum maceratâ. *Herodotus* (f) refert, ut majus robur accederet puerorum corporibus, *Lybie* populos *ᾤεσσο* ovillo solitos uti ad eorum verticis ultionem. Medicam capitis ambustionem accendi spiriùs vini tradit Author cæteroquin ignobilis *Tiberius Maiphus* (g). *Petrus Andreas Matthiolus Senensis* (h) non sine agrotantium & adstantium admiratione periculum fecit pilæ è crystallo, quâ adversis solis radiis expositâ Medici veteres corpora urebant. Accensam medullam lignorum nucis juglandis, quam ἰσκαυ appellat, memorat (i) *Aërius Amidenus*. *Aristolochia* radicem oleo tinctam & accensam refert (k) *Paulus Aegineta*. *Abw-*

Assem (l) dentes foratos butyro fervente urere consulit. Duriore in digitorum pedis articulis excrementis seu clavos, guttâ sulphuris ardente super foramen laminæ cutaceæ infillatâ, perurit *Guido de Cauliaco Gabalitanus* (m). *Calius Aurelianus Sicensis* varias recenset cauteriorum species, imprimis radicem herbæ quam *struthium* * vocant, quæ conceptâ flammâ cuti appositâ imbecilliorē facit ustionem, ligneos etiam fungos**, inferius atque superius angustos, qui patientibus locis appositi moderate urunt (n), quam urendi normam Stupparum linearum accensione Ægyptios ætate suâ secutos esse memoria prodidit (o) *Prosper Alpinus*; nec multum ab similem ellychniis ardentibus Turcæ celebrant auctore (p) *Bellonia*. Huc etiam referendus est *Moxæ* (q) usus apud Indos ad eodē familiaris. *Calius Aurelianus* etsi cauteriis sit infensus, laudat tamen ea quæ sunt vel aquâ vel oleo calente, non quidem ad cutem per se applicitis, sed ita in vase conclusis, ut subiecta pars inde calefiat.

Non minor ferè in cauteriis potentialibus diversitas. In Asiâ ingens olim fuit gratia Asio lapidei, qui circa Asium I roadis nascitur, corporaque omnia consumit, ob id *Σαρκοφαγ* dictus; habetque illud stupendæ virtutis, ut podagra leniat ur pedibus in vase eo cavato inditis, sicut testantur *Plinius* (r), *Pedacius Dioscorides Anazarbeus* (s) & ante utrumque *A. Cornelius* (t) *Celsus*, qui alibi ea omnia memorat medicamenta, quæ adurendi, rodendi, exedendi facultate pollent, quem proinde locum (u) adeat lector. *Dioscorides* (x) servens stercus facinum consulit, quod καὶ οὖρος λέγεται dicitur, ob ipsius usum apud Arabas olim frequentissimum. Cinerem salicis habet *Calius Aurelianus* (y) in umbrâ siccatum, ulceratis locis appositum, & superdistillatum liquefactâ calce quam vulgò colatam vocant, *Paulus* verò *Ægineta* (z) πρώτος αὐτὸν nuncupat, alii autem *Σακκὴν δ' ἐν γαλῆνῃ*. Urendi præterea facultate donantur spiritus acidi fossiles, imprimis si metalla aut semi metalla in iis solvantur, spiritus acidi vegetabiles, succi plerorumque vegetabilium, v. g. Euphorbii, &c, olea essentialia, v. g. Cinnamomi, &c, spiritus animalium alkalini, &c. Ea quæ potentissima habentur in arte, sunt tria; nempe, 1°. Sal acerrimus alkalinus igneus ex cineribus clavellatis cum calce vivâ paratus (β). 2°. Lapis infernalis mercurii, seu mercurius (aa) sublimatus corrosivus, cuius vis non ignota *Johanni de Vigo Genuesi*, in componendis trochiscis de minio, quamvis ferrum ille & ignem è medico foro ejicere tentaverit, ut olim *Jacobus Ppsychrestus Comes* & Archiater *Leonis Thracii*, 3°. Caustica luna, seu lapis vulgò infernalis (bb).

Unâ cum causticis modò memoratis sæpissime confunduntur & ἀδιαφορῶς usurpantur ἡλαρωτικά, κατὰστυτικά, σπαστικά, εὐνοισμῶδες, φοινυμῶδες & δρώσαζ, quæ reverà sunt στυπτικῶν species, sed ea discriminat (cc) *Jacobus Hollerius Stempmann*, Scholæ nostræ decus & ornamentum, quamquam ut *Galenus* habet de eâ re, περὶ τῶν ἐνομαζομένων πᾶν χρὴ σπυδαζέειν (dd).

Secundò utrumque cauterii genus multiplicis potest esse figuræ pro libitu, hinc alia simplicia, alia trifidula, alia ferrata, alia adunca in modum T litteræ (ee), alia lenticularia, alia nucleiforma (ff), alia ad crucis, alia ad ensis similitudinem facta, &c.

Tertiò insignis etiam est diversitas ratione intensitatis. Sic ustio ex oleo bulliente multò vehementius est ustione ex aquâ pariter bulliente, quòd aqua non calefaciat ultra gradum ducentissimum decimum-quartum thermometri Fahrenheitiani, oleum verò calefaciat ad sexcentissimum gradum. Ferrum vehementius urit quàm ullum aliud corpus ignitum, plus enim ignis requirit ut deliquecat; imbecillior autem est aris ustio, quòd facilius ignescat, quia ferro (gg) rarius est minùsque compactum, ut olim *Philosophus* docuit. Alia igitur cauteria sunt intensius ignea, alia verò ignavius, qualia sunt quæ tepida vocat *Calius Aurelianus*, & *Συρκοκαυτήρες* (hh) *Paulus Ægineta*.

Quartò tandem varia est cauteriorum administratio. Ea enim vel in cute tantum quasi transcurrando, vel profundius in carnibus imprimuntur, &c.

Manubria cauteriorum (ii) pannis involvenda, præmuniendas vicinas partes ne (kk) lædantur, aliaque cautiones omnibus notas omitimus.

Huc etiam referre possumus *Setones* seu *Setacea*, quæ olim ustione peragebantur, quorumque in dissimilis desperatisque morbis efficaciam nunquam satis laudaverim.

* *Struthium* est herba lenaria seu radicle *Plinii*, lib. XIX. *Alidor*, Natural. cap. 3.

** It sunt *Fungi ignarii* *Tragi* 943. *Fungi arboris ad ellychnia*

J. B. qui præparatione acquirunt molliorem illam & viro ignis rapidissimam, quæ excipitur semina flammæ abstrusa in vasis salicis; Galli vocant *Amadoue*.

(l) Part. I. Cæturge cap. 23.

(m) *Tractat*, 6. doctin. 1. cap. 7. in fine.

(n) *Tardar. Passio*, lib. 5. c. 1. (o) *De Medicinæ Ægyptiorum* lib. 3. cap. 12.

(p) *Les Observations de plusieurs singularités*, &c, par *Pierre Bellon du Mans*, liv. 3. chap. 20. pag. 333. *Antver.* 1111.

(q) *Engelb. Kempferi* Amur-natit, exoticæ, pag. 592.

(r) *Hist. nat.* lib. 20. cap. 76. &c lib. 36. cap. 17.

(s) *Lib*, 5. cap. 99.

(t) *Cels.* lib. 4. cap. 24.

(u) *Cels.* lib. 1. cap. 6. 7. 8. 9.

(x) *Lib*, 2. cap. 98.

(y) *Tardar. Passio*, lib. 5. cap. 1.

(z) *Paul.* *Æg.* lib. 7.

(β) *Vid.* *Coel. medicament.* *Paracelsi*, pag. 248. (c) *Element. Chemicæ* *H. Boerhaave*, tom. 2. processu 198.

(cc) *Lib*, 3. cap. 312.

(dd) *Coel. Med.* *Paracelsi*, pag. 248.

(ee) *Lib*, de materiâ chirurgicâ cap. 11.

(ff) *De simpl. medicament.* *Facultat.* lib. 5. cap. 15.

(gg) *Cal. Aurel.* *Tardar.* *passio*, lib. 5. cap. 1. & lib. 5. cap. 1.

(hh) *Actus Ten* *traboli*, 1. *sermone*, 2. cap. 19.

(ii) *Arborei*, section. 1. *problem* mat. 36.

(kk) *Lib*, 6. de re *Medicâ* cap. 38.

(ll) *Galen.* de simpl. medicament.

Facult. lib. 1. cap. de loco lachis.

(mm) *Galen.* de composition. medicam. secundum loca, lib. 6. cap. 4.

- (4) Part. 1. Chir. egræ, cap. 1.
 (b) Lib. 3. & 4.
 de recondita abscessuum doctrinâ & libris tribus de efficaci Medicinâ.
 (c) Casopodiatum polyposum de fonticulis & fectacis, cap. 16.
 (d) Galen. comment. in sectionem.
 7. Aphor. 44.
 (e) Lib. de internis affectionibus.
 (f) Ibid.
 (g) Sect. 6. Aph. 27.
 (h) De int. aff. sect. 6. Aph. 27. & sect. 7. Aphor. 44.
 (i) Sect. 7. Aph. 41.
 (k) De int. aff. sect. cap. 2.
 (l) Ibid. & de locis in homine.
 (m) Sect. 14.
 (n) Cap. 6. Aph. 60. & de int. aff. sect. cap. 8.
 (o) Lib. de articulis.
 (p) Cels. lib. 7.
 (q) Lib. 3. c. 23.
 (r) Lib. 3. c. 26.
 (s) Lib. 3. c. 28.
 (t) Lib. 6. c. 8.
 (u) Lib. 6. c. 19.
 (v) Lib. 6. c. 18.
 (w) Lib. 6. c. 19.
 (x) Lib. 7. c. 31.
 (y) Plin. Hist. nat. lib. 26. c. 1.
 (aa) Methodi medendi lib. 13.
 (ab) Cap. 6.
 (ac) Tetrabibl.
 (ad) Sect. 2. c. 28.
 (ae) Tetrabibl.
 (af) Sect. 4. c. 37.
 (ag) Tetrabibl.
 (ah) Sect. 4. c. 47.
 (ai) Problem. 12.
 (aj) Tetrabibl.
 (ak) Sect. 2. c. 24.
 (al) Lib. 6. c. 38.
 (am) Lib. 6. cap. 47. 48. 49.
 (an) Lib. 6. c. 44.
 (ao) 1. 1. 1.
 (ap) 1. 1. 1.
 (aq) 1. 1. 1.
 (ar) 1. 1. 1.
 (as) 1. 1. 1.
 (at) 1. 1. 1.
 (au) 1. 1. 1.
 (av) 1. 1. 1.
 (aw) 1. 1. 1.
 (ax) 1. 1. 1.
 (ay) 1. 1. 1.
 (az) 1. 1. 1.
 (ba) 1. 1. 1.
 (bb) 1. 1. 1.
 (bc) 1. 1. 1.
 (bd) 1. 1. 1.
 (be) 1. 1. 1.
 (bf) 1. 1. 1.
 (bg) 1. 1. 1.
 (bh) 1. 1. 1.
 (bi) 1. 1. 1.
 (bj) 1. 1. 1.
 (bk) 1. 1. 1.
 (bl) 1. 1. 1.
 (bm) 1. 1. 1.
 (bn) 1. 1. 1.
 (bo) 1. 1. 1.
 (bp) 1. 1. 1.
 (bq) 1. 1. 1.
 (br) 1. 1. 1.
 (bs) 1. 1. 1.
 (bt) 1. 1. 1.
 (bu) 1. 1. 1.
 (bv) 1. 1. 1.
 (bw) 1. 1. 1.
 (bx) 1. 1. 1.
 (by) 1. 1. 1.
 (bz) 1. 1. 1.
 (ca) 1. 1. 1.
 (cb) 1. 1. 1.
 (cc) 1. 1. 1.
 (cd) 1. 1. 1.
 (ce) 1. 1. 1.
 (cf) 1. 1. 1.
 (cg) 1. 1. 1.
 (ch) 1. 1. 1.
 (ci) 1. 1. 1.
 (cj) 1. 1. 1.
 (ck) 1. 1. 1.
 (cl) 1. 1. 1.
 (cm) 1. 1. 1.
 (cn) 1. 1. 1.
 (co) 1. 1. 1.
 (cp) 1. 1. 1.
 (cq) 1. 1. 1.
 (cr) 1. 1. 1.
 (cs) 1. 1. 1.
 (ct) 1. 1. 1.
 (cu) 1. 1. 1.
 (cv) 1. 1. 1.
 (cw) 1. 1. 1.
 (cx) 1. 1. 1.
 (cy) 1. 1. 1.
 (cz) 1. 1. 1.
 (da) 1. 1. 1.
 (db) 1. 1. 1.
 (dc) 1. 1. 1.
 (dd) 1. 1. 1.
 (de) 1. 1. 1.
 (df) 1. 1. 1.
 (dg) 1. 1. 1.
 (dh) 1. 1. 1.
 (di) 1. 1. 1.
 (dj) 1. 1. 1.
 (dk) 1. 1. 1.
 (dl) 1. 1. 1.
 (dm) 1. 1. 1.
 (dn) 1. 1. 1.
 (do) 1. 1. 1.
 (dp) 1. 1. 1.
 (dq) 1. 1. 1.
 (dr) 1. 1. 1.
 (ds) 1. 1. 1.
 (dt) 1. 1. 1.
 (du) 1. 1. 1.
 (dv) 1. 1. 1.
 (dw) 1. 1. 1.
 (dx) 1. 1. 1.
 (dy) 1. 1. 1.
 (dz) 1. 1. 1.
 (ea) 1. 1. 1.
 (eb) 1. 1. 1.
 (ec) 1. 1. 1.
 (ed) 1. 1. 1.
 (ee) 1. 1. 1.
 (ef) 1. 1. 1.
 (eg) 1. 1. 1.
 (eh) 1. 1. 1.
 (ei) 1. 1. 1.
 (ej) 1. 1. 1.
 (ek) 1. 1. 1.
 (el) 1. 1. 1.
 (em) 1. 1. 1.
 (en) 1. 1. 1.
 (eo) 1. 1. 1.
 (ep) 1. 1. 1.
 (eq) 1. 1. 1.
 (er) 1. 1. 1.
 (es) 1. 1. 1.
 (et) 1. 1. 1.
 (eu) 1. 1. 1.
 (ev) 1. 1. 1.
 (ew) 1. 1. 1.
 (ex) 1. 1. 1.
 (ey) 1. 1. 1.
 (ez) 1. 1. 1.
 (fa) 1. 1. 1.
 (fb) 1. 1. 1.
 (fc) 1. 1. 1.
 (fd) 1. 1. 1.
 (fe) 1. 1. 1.
 (ff) 1. 1. 1.
 (fg) 1. 1. 1.
 (fh) 1. 1. 1.
 (fi) 1. 1. 1.
 (fj) 1. 1. 1.
 (fk) 1. 1. 1.
 (fl) 1. 1. 1.
 (fm) 1. 1. 1.
 (fn) 1. 1. 1.
 (fo) 1. 1. 1.
 (fp) 1. 1. 1.
 (fq) 1. 1. 1.
 (fr) 1. 1. 1.
 (fs) 1. 1. 1.
 (ft) 1. 1. 1.
 (fu) 1. 1. 1.
 (fv) 1. 1. 1.
 (fw) 1. 1. 1.
 (fx) 1. 1. 1.
 (fy) 1. 1. 1.
 (fz) 1. 1. 1.
 (ga) 1. 1. 1.
 (gb) 1. 1. 1.
 (gc) 1. 1. 1.
 (gd) 1. 1. 1.
 (ge) 1. 1. 1.
 (gf) 1. 1. 1.
 (gh) 1. 1. 1.
 (gi) 1. 1. 1.
 (gj) 1. 1. 1.
 (gk) 1. 1. 1.
 (gl) 1. 1. 1.
 (gm) 1. 1. 1.
 (gn) 1. 1. 1.
 (go) 1. 1. 1.
 (gp) 1. 1. 1.
 (gq) 1. 1. 1.
 (gr) 1. 1. 1.
 (gs) 1. 1. 1.
 (gt) 1. 1. 1.
 (gu) 1. 1. 1.
 (gv) 1. 1. 1.
 (gw) 1. 1. 1.
 (gx) 1. 1. 1.
 (gy) 1. 1. 1.
 (gz) 1. 1. 1.
 (ha) 1. 1. 1.
 (hb) 1. 1. 1.
 (hc) 1. 1. 1.
 (hd) 1. 1. 1.
 (he) 1. 1. 1.
 (hf) 1. 1. 1.
 (hg) 1. 1. 1.
 (hh) 1. 1. 1.
 (hi) 1. 1. 1.
 (hj) 1. 1. 1.
 (hk) 1. 1. 1.
 (hl) 1. 1. 1.
 (hm) 1. 1. 1.
 (hn) 1. 1. 1.
 (ho) 1. 1. 1.
 (hp) 1. 1. 1.
 (hq) 1. 1. 1.
 (hr) 1. 1. 1.
 (hs) 1. 1. 1.
 (ht) 1. 1. 1.
 (hu) 1. 1. 1.
 (hv) 1. 1. 1.
 (hw) 1. 1. 1.
 (hx) 1. 1. 1.
 (hy) 1. 1. 1.
 (hz) 1. 1. 1.
 (ia) 1. 1. 1.
 (ib) 1. 1. 1.
 (ic) 1. 1. 1.
 (id) 1. 1. 1.
 (ie) 1. 1. 1.
 (if) 1. 1. 1.
 (ig) 1. 1. 1.
 (ih) 1. 1. 1.
 (ii) 1. 1. 1.
 (ij) 1. 1. 1.
 (ik) 1. 1. 1.
 (il) 1. 1. 1.
 (im) 1. 1. 1.
 (in) 1. 1. 1.
 (io) 1. 1. 1.
 (ip) 1. 1. 1.
 (iq) 1. 1. 1.
 (ir) 1. 1. 1.
 (is) 1. 1. 1.
 (it) 1. 1. 1.
 (iu) 1. 1. 1.
 (iv) 1. 1. 1.
 (iw) 1. 1. 1.
 (ix) 1. 1. 1.
 (iy) 1. 1. 1.
 (iz) 1. 1. 1.
 (ja) 1. 1. 1.
 (jb) 1. 1. 1.
 (jc) 1. 1. 1.
 (jd) 1. 1. 1.
 (je) 1. 1. 1.
 (jf) 1. 1. 1.
 (jg) 1. 1. 1.
 (jh) 1. 1. 1.
 (ji) 1. 1. 1.
 (jj) 1. 1. 1.
 (jk) 1. 1. 1.
 (jl) 1. 1. 1.
 (jm) 1. 1. 1.
 (jn) 1. 1. 1.
 (jo) 1. 1. 1.
 (jp) 1. 1. 1.
 (jq) 1. 1. 1.
 (jr) 1. 1. 1.
 (js) 1. 1. 1.
 (jt) 1. 1. 1.
 (ju) 1. 1. 1.
 (jv) 1. 1. 1.
 (jw) 1. 1. 1.
 (jx) 1. 1. 1.
 (jy) 1. 1. 1.
 (jz) 1. 1. 1.
 (ka) 1. 1. 1.
 (kb) 1. 1. 1.
 (kc) 1. 1. 1.
 (kd) 1. 1. 1.
 (ke) 1. 1. 1.
 (kf) 1. 1. 1.
 (kg) 1. 1. 1.
 (kh) 1. 1. 1.
 (ki) 1. 1. 1.
 (kj) 1. 1. 1.
 (kk) 1. 1. 1.
 (kl) 1. 1. 1.
 (km) 1. 1. 1.
 (kn) 1. 1. 1.
 (ko) 1. 1. 1.
 (kp) 1. 1. 1.
 (kq) 1. 1. 1.
 (kr) 1. 1. 1.
 (ks) 1. 1. 1.
 (kt) 1. 1. 1.
 (ku) 1. 1. 1.
 (kv) 1. 1. 1.
 (kw) 1. 1. 1.
 (kx) 1. 1. 1.
 (ky) 1. 1. 1.
 (kz) 1. 1. 1.
 (la) 1. 1. 1.
 (lb) 1. 1. 1.
 (lc) 1. 1. 1.
 (ld) 1. 1. 1.
 (le) 1. 1. 1.
 (lf) 1. 1. 1.
 (lg) 1. 1. 1.
 (lh) 1. 1. 1.
 (li) 1. 1. 1.
 (lj) 1. 1. 1.
 (lk) 1. 1. 1.
 (ll) 1. 1. 1.
 (lm) 1. 1. 1.
 (ln) 1. 1. 1.
 (lo) 1. 1. 1.
 (lp) 1. 1. 1.
 (lq) 1. 1. 1.
 (lr) 1. 1. 1.
 (ls) 1. 1. 1.
 (lt) 1. 1. 1.
 (lu) 1. 1. 1.
 (lv) 1. 1. 1.
 (lw) 1. 1. 1.
 (lx) 1. 1. 1.
 (ly) 1. 1. 1.
 (lz) 1. 1. 1.
 (ma) 1. 1. 1.
 (mb) 1. 1. 1.
 (mc) 1. 1. 1.
 (md) 1. 1. 1.
 (me) 1. 1. 1.
 (mf) 1. 1. 1.
 (mg) 1. 1. 1.
 (mh) 1. 1. 1.
 (mi) 1. 1. 1.
 (mj) 1. 1. 1.
 (mk) 1. 1. 1.
 (ml) 1. 1. 1.
 (mn) 1. 1. 1.
 (mo) 1. 1. 1.
 (mp) 1. 1. 1.
 (mq) 1. 1. 1.
 (mr) 1. 1. 1.
 (ms) 1. 1. 1.
 (mt) 1. 1. 1.
 (mu) 1. 1. 1.
 (mv) 1. 1. 1.
 (mw) 1. 1. 1.
 (mx) 1. 1. 1.
 (my) 1. 1. 1.
 (mz) 1. 1. 1.
 (na) 1. 1. 1.
 (nb) 1. 1. 1.
 (nc) 1. 1. 1.
 (nd) 1. 1. 1.
 (ne) 1. 1. 1.
 (nf) 1. 1. 1.
 (ng) 1. 1. 1.
 (nh) 1. 1. 1.
 (ni) 1. 1. 1.
 (nj) 1. 1. 1.
 (nk) 1. 1. 1.
 (nl) 1. 1. 1.
 (nm) 1. 1. 1.
 (no) 1. 1. 1.
 (np) 1. 1. 1.
 (nq) 1. 1. 1.
 (nr) 1. 1. 1.
 (ns) 1. 1. 1.
 (nt) 1. 1. 1.
 (nu) 1. 1. 1.
 (nv) 1. 1. 1.
 (nw) 1. 1. 1.
 (nx) 1. 1. 1.
 (ny) 1. 1. 1.
 (nz) 1. 1. 1.
 (oa) 1. 1. 1.
 (ob) 1. 1. 1.
 (oc) 1. 1. 1.
 (od) 1. 1. 1.
 (oe) 1. 1. 1.
 (of) 1. 1. 1.
 (og) 1. 1. 1.
 (oh) 1. 1. 1.
 (oi) 1. 1. 1.
 (oj) 1. 1. 1.
 (ok) 1. 1. 1.
 (ol) 1. 1. 1.
 (om) 1. 1. 1.
 (on) 1. 1. 1.
 (oo) 1. 1. 1.
 (op) 1. 1. 1.
 (oq) 1. 1. 1.
 (or) 1. 1. 1.
 (os) 1. 1. 1.
 (ot) 1. 1. 1.
 (ou) 1. 1. 1.
 (ov) 1. 1. 1.
 (ow) 1. 1. 1.
 (ox) 1. 1. 1.
 (oy) 1. 1. 1.
 (oz) 1. 1. 1.
 (pa) 1. 1. 1.
 (pb) 1. 1. 1.
 (pc) 1. 1. 1.
 (pd) 1. 1. 1.
 (pe) 1. 1. 1.
 (pf) 1. 1. 1.
 (pg) 1. 1. 1.
 (ph) 1. 1. 1.
 (pi) 1. 1. 1.
 (pj) 1. 1. 1.
 (pk) 1. 1. 1.
 (pl) 1. 1. 1.
 (pm) 1. 1. 1.
 (pn) 1. 1. 1.
 (po) 1. 1. 1.
 (pp) 1. 1. 1.
 (pq) 1. 1. 1.
 (pr) 1. 1. 1.
 (ps) 1. 1. 1.
 (pt) 1. 1. 1.
 (pu) 1. 1. 1.
 (pv) 1. 1. 1.
 (pw) 1. 1. 1.
 (px) 1. 1. 1.
 (py) 1. 1. 1.
 (pz) 1. 1. 1.
 (qa) 1. 1. 1.
 (qb) 1. 1. 1.
 (qc) 1. 1. 1.
 (qd) 1. 1. 1.
 (qe) 1. 1. 1.
 (qf) 1. 1. 1.
 (qg) 1. 1. 1.
 (qh) 1. 1. 1.
 (qi) 1. 1. 1.
 (qj) 1. 1. 1.
 (qk) 1. 1. 1.
 (ql) 1. 1. 1.
 (qm) 1. 1. 1.
 (qn) 1. 1. 1.
 (qo) 1. 1. 1.
 (qp) 1. 1. 1.
 (qq) 1. 1. 1.
 (qr) 1. 1. 1.
 (qs) 1. 1. 1.
 (qt) 1. 1. 1.
 (qu) 1. 1. 1.
 (qv) 1. 1. 1.
 (qw) 1. 1. 1.
 (qx) 1. 1. 1.
 (qy) 1. 1. 1.
 (qz) 1. 1. 1.
 (ra) 1. 1. 1.
 (rb) 1. 1. 1.
 (rc) 1. 1. 1.
 (rd) 1. 1. 1.
 (re) 1. 1. 1.
 (rf) 1. 1. 1.
 (rg) 1. 1. 1.
 (rh) 1. 1. 1.
 (ri) 1. 1. 1.
 (rj) 1. 1. 1.
 (rk) 1. 1. 1.
 (rl) 1. 1. 1.
 (rm) 1. 1. 1.
 (rn) 1. 1. 1.
 (ro) 1. 1. 1.
 (rp) 1. 1. 1.
 (rq) 1. 1. 1.
 (rr) 1. 1. 1.
 (rs) 1. 1. 1.
 (rt) 1. 1. 1.
 (ru) 1. 1. 1.
 (rv) 1. 1. 1.
 (rw) 1. 1. 1.
 (rx) 1. 1. 1.
 (ry) 1. 1. 1.
 (rz) 1. 1. 1.
 (sa) 1. 1. 1.
 (sb) 1. 1. 1.
 (sc) 1. 1. 1.
 (sd) 1. 1. 1.
 (se) 1. 1. 1.
 (sf) 1. 1. 1.
 (sg) 1. 1. 1.
 (sh) 1. 1. 1.
 (si) 1. 1. 1.
 (sj) 1. 1. 1.
 (sk) 1. 1. 1.
 (sl) 1. 1. 1.
 (sm) 1. 1. 1.
 (sn) 1. 1. 1.
 (so) 1. 1. 1.
 (sp) 1. 1. 1.
 (sq) 1. 1. 1.
 (sr) 1. 1. 1.
 (ss) 1. 1. 1.
 (st) 1. 1. 1.
 (su) 1. 1. 1.
 (sv) 1. 1. 1.
 (sw) 1. 1. 1.
 (sx) 1. 1. 1.
 (sy) 1. 1. 1.
 (sz) 1. 1. 1.
 (ta) 1. 1. 1.
 (tb) 1. 1. 1.
 (tc) 1. 1. 1.
 (td) 1. 1. 1.
 (te) 1. 1. 1.
 (tf) 1. 1. 1.
 (tg) 1. 1. 1.
 (th) 1. 1. 1.
 (ti) 1. 1. 1.
 (tj) 1. 1. 1.
 (tk) 1. 1. 1.
 (tl) 1. 1. 1.
 (tm) 1. 1. 1.
 (tn) 1. 1. 1.
 (to) 1. 1. 1.
 (tp) 1. 1. 1.
 (tq) 1. 1. 1.
 (tr) 1. 1. 1.
 (ts) 1. 1. 1.
 (tt) 1. 1. 1.
 (tu) 1. 1. 1.
 (tv) 1. 1. 1.
 (tw) 1. 1. 1.
 (tx) 1. 1. 1.
 (ty) 1. 1. 1.
 (tz) 1. 1. 1.
 (ua) 1. 1. 1.
 (ub) 1. 1. 1.
 (uc) 1. 1. 1.
 (ud) 1. 1. 1.
 (ue) 1. 1. 1.
 (uf) 1. 1. 1.
 (ug) 1. 1. 1.
 (uh) 1. 1. 1.
 (ui) 1. 1. 1.
 (uj) 1. 1. 1.
 (uk) 1. 1. 1.
 (ul) 1. 1. 1.
 (um) 1. 1. 1.
 (un) 1. 1. 1.
 (uo) 1. 1. 1.
 (up) 1. 1. 1.
 (uq) 1. 1. 1.
 (ur) 1. 1. 1.
 (us) 1. 1. 1.
 (ut) 1. 1. 1.
 (uu) 1. 1. 1.
 (uv) 1. 1. 1.
 (uw) 1. 1. 1.
 (ux) 1. 1. 1.
 (uy) 1. 1. 1.
 (uz) 1. 1. 1.
 (va) 1. 1. 1.
 (vb) 1. 1. 1.
 (vc) 1. 1. 1.
 (vd) 1. 1. 1.
 (ve) 1. 1. 1.
 (vf) 1. 1. 1.
 (vg) 1. 1. 1.
 (vh) 1. 1. 1.
 (vi) 1. 1. 1.
 (vj) 1. 1. 1.
 (vk) 1. 1. 1.
 (vl) 1. 1. 1.
 (vm) 1. 1. 1.
 (vn) 1. 1. 1.
 (vo) 1. 1. 1.
 (vp) 1. 1. 1.
 (vq) 1. 1. 1.
 (vr) 1. 1. 1.
 (vs) 1. 1. 1.
 (vt) 1. 1. 1.
 (vu) 1. 1. 1.
 (vv) 1. 1. 1.
 (vw) 1. 1. 1.
 (vx) 1. 1. 1.
 (vy) 1. 1. 1.
 (vz) 1. 1. 1.
 (wa) 1. 1. 1.
 (wb) 1. 1. 1.
 (wc) 1. 1. 1.
 (wd) 1. 1. 1.
 (we) 1. 1. 1.
 (wf) 1. 1. 1.
 (wg) 1. 1. 1.
 (wh) 1. 1. 1.
 (wi) 1. 1. 1.
 (wj) 1. 1. 1.
 (wk) 1. 1. 1.
 (wl) 1. 1. 1.
 (wm) 1. 1. 1.
 (wn) 1. 1. 1.
 (wo) 1. 1. 1.
 (wp) 1. 1. 1.
 (wq) 1. 1. 1.
 (wr) 1. 1. 1.
 (ws) 1. 1. 1.
 (wt) 1. 1. 1.
 (wu) 1. 1. 1.
 (wv) 1. 1. 1.
 (ww) 1. 1. 1.
 (wx) 1. 1. 1.
 (wy) 1. 1. 1.
 (wz) 1. 1. 1.
 (xa) 1. 1. 1.
 (xb) 1. 1. 1.
 (xc) 1. 1. 1.
 (xd) 1. 1. 1.
 (xe) 1. 1. 1.
 (xf) 1. 1. 1.
 (xg) 1. 1. 1.
 (xh) 1. 1. 1.
 (xi) 1. 1. 1.
 (xj) 1. 1. 1.
 (xk) 1. 1. 1.
 (xl) 1. 1. 1.
 (xm) 1. 1. 1.
 (xn) 1. 1. 1.
 (xo) 1. 1. 1.
 (xp) 1. 1. 1.
 (xq) 1. 1. 1.
 (xr) 1. 1. 1.
 (xs) 1. 1. 1.
 (xt) 1. 1. 1.
 (xu) 1. 1. 1.
 (xv) 1. 1. 1.
 (xw) 1. 1. 1.
 (xx) 1. 1. 1.
 (xy) 1. 1. 1.
 (xz) 1. 1. 1.
 (ya) 1. 1. 1.
 (yb) 1. 1. 1.
 (yc) 1. 1. 1.
 (yd) 1. 1. 1.
 (ye) 1. 1. 1.
 (yf) 1. 1. 1.
 (yg) 1. 1. 1.
 (yh) 1. 1. 1.
 (yi) 1. 1. 1.
 (yj) 1. 1. 1.
 (yk) 1. 1. 1.
 (yl) 1. 1. 1.
 (ym) 1. 1. 1.
 (yn) 1. 1. 1.
 (yo) 1. 1. 1.
 (yp) 1. 1. 1.
 (yq) 1. 1. 1.
 (yr) 1. 1. 1.
 (ys) 1. 1. 1.
 (yt) 1. 1. 1.
 (yu) 1. 1. 1.
 (yv) 1. 1. 1.
 (yw) 1. 1. 1.
 (yx) 1. 1. 1.
 (yy) 1. 1. 1.
 (yz) 1. 1. 1.
 (za) 1. 1. 1.
 (zb) 1. 1. 1.
 (zc) 1. 1. 1.
 (zd) 1. 1. 1.
 (ze) 1. 1. 1.
 (zf) 1. 1. 1.
 (zg) 1. 1. 1.
 (zh) 1. 1. 1.
 (zi) 1. 1. 1.
 (zj) 1. 1. 1.
 (zk) 1. 1. 1.
 (zl) 1. 1. 1.
 (zm) 1. 1. 1.
 (zn) 1. 1. 1.
 (zo) 1. 1. 1.
 (zp) 1. 1. 1.
 (zq) 1. 1. 1.
 (zr) 1. 1. 1.
 (zs) 1. 1. 1.
 (zt) 1. 1. 1.
 (zu) 1. 1. 1.
 (zv) 1. 1. 1.
 (zw) 1. 1. 1.
 (zx) 1. 1. 1.
 (zy) 1. 1. 1.
 (zz) 1. 1. 1.

PERSPICUUM est ignem non fraude malâ illatum esse Chirurgiæ, sed consilio prævidæ cujusdam mentis, & humano generi benevolæ. Tot quippe beneficia ex eo, tanquam ex uberrimo fonte, videntur redundare, ut optimus inter Arabas Chirurgiæ scriptor *Abw-l-casem* (a) furore quodam quasi entheo percussus, qui quaginta morbos enumeret in quibus ignis proficius est. Gravissimus quoque & multarum rerum author bonus *Marcus-Aurelius Severinus Tarsiensis* (b) ignem impensè laudat, quorum vestigiis insilens *Matthias Glandorpius* (c) eum commendat ad morbos quadraginta. Inde antiquissimus in Medicinâ uestionis usus, quem ab ipsis artis incunabilis non rarum fuisse probat methodi hujus curatoria simplicitas. Certe ante **COORUM PRINCEPEM**, *Eurypho* * qui habitus est author Sententiarum Cnidiarum, uestionem celebravit in Empyemate. In scenam enim producit *Plato Comicus* (d) *Cinesiam Evagora* filium, qui è Pleuritide in Empyema incidat, ab *Euryphone* curatum, & escharis in toto ferè corpore coopertum. Ipse verò **SUMMUS HIPPOCRATES** pluribus in morbis urebat, nimirum in Phthisi (e), Splenis intumescentiâ (f), Hydropse (g), Empyemate (h), jecinoris Vomica (i), in omnibus doloribus uni cuidam parti fixis, v. g. Odontalgia (k), Cephalalgia (l), in Arthritide verò & Sciaticâ digitos pedis & manus coxendicemque, imò quemcumque locum dolentem inurebat (m). Igne etiam utebatur in Luxationibus, (n) imprimis ossis humeri. Sævisimas autem Ophthalmias quæ nunc censentur immedicabiles, sanabant uestione repetitâ veteres Afri, & Galliæ comatæ populi (o). *Celsus* ad eisdem morbos ignem commendat, sed præterea ipsius efficaciam laudat in Epilepsiâ (p), Erysipelate (q), Carbunculo, Carcinomate, Theriomate, Igne sacro, Strumis (r), Narium *Σαρκώματι* (s), oris Cancro (t), colis Cancro, Phagadenâ & Carbunculo, ani Condylomate, Hæmorrhoidibus, Ulcere fungo simili in ano (u) Pterygio (x) & Varicibus (y). Non aliud erat Mentagræ, sub *Tiberii Cæsaris* dominatu, sævienti remedium (z). *Galenus* summis laudibus uestionem effert, quam notat ex iis esse præsidia, quæ totam ejus quod infestat substantiam exinaniant (aa), & eâ de causâ adhiberi frequentissimè. *Aëtius* post *Archigenem* undecim ulcera candentibus ferramentis excitat in Paralyti, (bb) illicque diutius fluentibus non desperat perfectam fore restitutionem. Idem in Althmate inveterato (cc) quindecim locis cauteria applicat, in Phthisi verò & Empyemate pectus in orbem (dd) inuri jubet, quia difficilior coit cicatrix. Cujus quidem rei pulcherrimam rationem dederat olim *C*

AD novem potissimum capita referri possunt casus omnes, in quibus convenit ultio; in iis autem illam utilitatis esse summæ fatebitur, qui sequentia rationum momenta severè iudicii lance ponderabit.

Primò ad omnes dolores fixos, ut dentium, articulorum &c. Possunt ii quidem Opio & anodynīs sopiri ad tempus, sed cum causa mali non tollatur, vividius post fallaces inducias redit. Porro huius regressum sola præcavere potest nervi destructio. Cùm enim nervi sint sensuum ministri & tanquam interpretes, iis destructis nulla datur partis affectæ communicatio cum sensorio communi. Proinde cum, usto semel nervo dolente, nulla jam molestia partium accidat distractio, non mirum est si dolor omnis ad miraculum usque momento temporis evanescat.

Secundò ad carnium consumptionem in veteribus ulceribus, in quibus pravi succi exsuperant, fordesque plurimæ sunt, quæ lenioribus medicamentis abstergentibus resistunt pertinacius. Tunc enim ipso cauteriorum artatu, vasa viva vel destruuntur, vel saltem ita constringuntur, ut fluida non transmittant; cùm igitur motu vitali preventur, levis in ulcere nasci debet crusta gangrænosæ, quæ applicatis deinde mollissimis digestivis, à subjectis sanis partibus sponte diducitur, trahitque secum quidquid corruptum erat, quo facto depuratur vulnus, probaque cicatrice obducitur, modò interna remedia simul adhibeantur. Cujus quidem rei probè gnarus *Isaias* Propheta * *Hhiskiam* (vulgò *Ezechiam*) morti eripuit, lethali ulcere decumbentem. Ulcus enim illud intra tres dies perforavit siccus adrioris, quæ inter escharotica fortiora recensentur à *Dioscoride*, *Galeno* (a) & *Ibn-Sina* (b). Certè *Dischorides* (c) tradit ipsissimis verbis, *Σύνα ὡμὰ κοινίτα μετὰ χαλκᾶν καὶ ἐν κνήμας πνευματικά, δυσάλην δὲ κακοήγη ἰαται*. *Georgius Centius* † turpiter lapsus est hanc *Ezechia* sanationem tribuere *Elie* Propheta.

Tertiò ad apertionem partium, & puris vel aliorum humorum extra vasa effusorum evacuationem. Ita in abscessibus variisque tumoribus ad suppurationem vergentibus, ita in hydrocele, in ascite, in leucophlegmatia & in omnibus affectibus ubi exsuperante sero turget tela cellulosa. Ea enim cum ubique in corpore, etiam inter ipsas musculares, quas involvit, fibrillas reperitur, facillimè ex unâ parte in alteram delabi potest perniciosus humor, & evadere, quâ data porta, quamdiu ulcus tenetur apertum. Non caret eventu prospero, etsi tamen vel scalpellum vel trigonum mucronem, ut hodiernus fert usus, magis probaverim in horum morborum curatione chirurgicâ.

Quartò ad sistendum sanguinem. Olim in usu magno fuit, hodie obsolevit. Post amputationes *Celsus* & alii non mediocres viri inter antiquos commendaverunt cauteria, at verò præpostero hæmorrhagi metu *Gabriel Fallopius Mutinensis* (d) & *Guillelmus Fabricius Hildanus* (e) cultro candente artus amputabant, reliquiasque putridæ carnis cauterio amburebant, quod ante ipsos *Andreas Vesalius Bruxellensis* (f) commendavit. Modum cohibendi sanguinis per ligaturam tanquam inventum suum memoravit *Ambrosius Pareus Lavallensis* (g), quem tamen ex Italiâ, ut fama est, attulerat; sed modus ille cognitus HIPPOCRATI ** & *Celfo* (h), indicatus à *Ruso Epheso*, ut legere est apud (i) *Acetium* & à *Galeno* (k), aperitissimè verò expressus est ab *Ibn-Sina* (l), *Abu-l-casem* (m), *Guidone de Cauliac* (n); *Leonardo Bertalpala* (o) & *Mariano Sancto Barolitano* (p), ut mirum videatur ejus ementitâ novitate perculsos fuisse omnium animos. Ligaturam *Parei*, utpote sat imperfectam, diris exagitavit *Stephanus Gornmelenus Crasolita* (q). At nunc cum omni ex parte sit absoluta, meritò nobis videtur anteaferenda caustica, quæ olim ab ipso *Galeno* (r) obscurius improbara, disertissimi

* ויאמר ישעיהו קחו דכלת חאנים ויחורו על השחיין ויחי
Et dixit Isaias, accipite palacham sanctum, & acciperunt, & imposuerunt super ulcus & vixit. Lib. 2. Regum c. 20. v. 7.

Vicis *Ezechia* solis topici sanatum est ab *Isaia*, sine ullis hæteris aliisve medicamentis, quæ pravam sanguinis diathesim emendarent, in quo manifestè apparet agere Dei. Uigera enim hujusmodi inveterata nullus unquam Medicorum sanavit, nisi interea remedium exhibitione peculiaris sanguinis vitium prius correderit fuerit, quàm ad topica devenirent. Quod egregè demonstravit *M. Honoravi-*

Petior, Sabulonensis, in *Questione. An in inveteratis ulceribus, remediis internis potius quam externis, influenda curatio?* Die 17 Februarii 1752. ex quâ enim ulceris potest maxime necessarium esse in his casibus Medici consilium.

** Pulchrè & breviter admodum sanguinis profusionem cauteri docet *Hippocrates* (1) his verbis. *Αἵματος πρὸς τὸν αἵματι, ὡς αἵματι, ὡς αἵματι, πρὸς τὸν αἵματι, ὡς αἵματι, ὡς αἵματι*. Addit (2) alibi ultimum & vixit medice sectionem. Docetissimus *Fesius* in commentariis suis in priora locum pag. 1296. *Francosuri* 1624. hæc *Hippocrati* verba ἀπὸ τοῦ αἵματος de ligaturâ vasorum intellexit.

(a) Lib. 8. de simpl. medicam. Facult. in voce *Sicca*.

(b) Lib. 2. Canon. in voce *Tin*, *Ecua*.

(c) Lib. 1. cap. 184.

(d) Annotation. Ethic. in *Canones Ethicos Rabbi Meir* lib. *Alf-*

(e) De Tumoribus præter naturam cap. 26. pag. 665. tom. 1. *Francosuri* 1600.

(f) De gangrenâ & Iphacelo cap. 19.

(g) Chirurgie Magnæ lib. 5. cap. 12.

(h) Oeuvres d'André Pare, lib. 1. cap. 38.

(i) Lib. 5. cap. 26.

(j) Tetrabib. 4. form. 1. cap. 51.

(k) Methodi medendi lib. 5. cap. 4.

(l) Lib. 4. canon. fec. 4. tract. 2. cap. 17.

(m) Part. 1. cap. 37.

(n) Tractat. 3. doctrin. 1. cap. 3. pag. 33.

(o) Lib. de Apotematibus &c. Tractat. 2. cap. 20. pag. 280. in collectione. Venetiis apud *Juntas* 1546.

(p) Compend. Chirurgie cap. de Hæmorrhagiâ, pag. 256. *Venetiis* 1543.

(q) Actis Chirurgicæ sect. 2. cap. 8.

(r) Meth. Med. lib. 5. cap. 4.

* Vid. etiam *Isaias* cap. 38. vers. 21.

(1) Lib. 6. de Morbis Magnæ lib. 5. cap. 9.

(2) De locis in homine pag. 420.

inè verò ab *Atio Amideno* (f) damnata sunt & explosa, quia, etsi sanguinem sistant ad tempus, illud tamen habent vitii, quòd idem escharà delapsà vehementius erumpat. Nihilominus tamen vitrioli pulvis gossypio exceptus etiamnum adhibetur sub formâ nodulorum sphæricorum vel conicorum vasis discifilis applicatorum. Sanguis enim cùm in thrombum coaguletur, sibi ipsi viam claudit obturato vasis orificio. ***

Quintò ad roborandas partes. Ita ob cicatricem prodest in Herniis, intestinum enim firmius coerceatur, nec jam delabi potest. Ita & in Luxationibus egregiè est usùs, ubi laxitate nimia ligamentorum, elabuntur articuli, tunc escharis delapsis integumenta de novo sibi invicem accrescunt; sed cùm substantiæ jactura quædam igne facta fuerit, necessum est corrigari sanatorum ulcerum cicatrices, & integumenta ita indurari, ut non facile postea distendi queant. Ita etiam Sauromatarum (r) mulieres mammam alteram sibi de more exurebant, ut majus inde robur & brachio ejusdem lateris accederet; hinc dictâ *A'mul'oves*.

Sextò ad soporosos affectus. Tunc enim omni studio facultates animales & vitales sunt provocandæ. Inde in Comate, Lethargo, &c. ignis remedium est palmarium, præsertim ubi vesicantia suo beneficio Medicum eludunt, quod accidit sapissimè, cùm vim in solam cutem exerant. In hoc casu, intrepidâ manu actuale cauterium admoveatur, vehementissimo stimuli urentis effectu motus nervis conciliatur, sitque ingens totius nervei musculosque systematis succussus ob violentissimum dolorem, referantur viæ ad sensorium commune, quod cùm priùs elangueret, jam iterum vigere incipit, sensus igitur deperditus restituitur, curatioque rectè procedit, si victu desicante, ut iusculo viperarum, &c. æger postea nutriatur.

Septimò ad coquendos humores. Nihil enim citius eorum coctionem producere potest, quàm calor, qui cùm ignis applicatione augeatur, non mirum est si eo juvante *nitro* hoc ille in morbis adeò desideratus accidat. Ob inflammationem enim natam ex ulcere, febris topica accidit, quæ optima maturationis causa judicanda est. Ea methodus eximia est, ut supra inuimus, in promovendâ apostematum & tumorum suppuratione.

Octavò ad attractionem seu revulsionem; ut in hæmiptoe, in capitis oculorumque defluxionibus, ubi acris humor in partes terrerrimas illabitur cum periculo. Cauterium enim vel nucleæ vel femoribus vel aliis partibus appositum, ulcus excitat, quia tota pars iniusta suppuratione natâ separari debet; sed tumor & rubor quo circumferibitur ulcus, distendit filamenta nervea & vasa tum sanguinea tum lymphatica, proinde humores vicini eâ quasi suctione, seu potius expressione trudentur ad patentem viam, per quam igitur succi noxii suapte sponte pergunt evadere; ita in partem illam detonat morbi furor, dum benignâ revulsionem, partes principes pernicioso humore liberantur. Hoc revulsionis beneficium pecoribus pluri vice simplici profuisse testatur *** *Columella* (u) qui in morbis contagiosis, minimæ partis jacturâ, caput ait conservari. In morbo Peripneumoniae lenioribus causticis super pectus impoitis *Celsus* (x) utebatur, quia in erosam cutem, impetum materiæ quo pulmo vexatur, evocat.

Nonò tandem ad varios morbos præcavendos. Via enim paratur quâ defæcentur humores, pravique succi foras eliminentur. Hinc plurimas apud gentes, v.g. Indos, Siculos (y) &c. non ægi tantum, sed & sani cauterium appetunt, quòd serum evacuet, nimiaque repletioni exitum det. Scythæ (z) Nomades ad tollendam partium humiditatem supervacancam, morbosque præcavendos urebant sibi humeros, brachia, pectus, crura, lumbos, &c.

Tot tantisque viribus ignis sese commendat; non culpandus igitur nec temeritatis incusandus qui eum frequenter in morborum curatione ulurparit.

*** Alia sanguinem sistendi via annis proximè elapsis in usum revocata est, nempe per *Agaricum Quernum pedis equini facie* J. R. H. 162. qui taciurâ, substantiâ, colore accedit ad *Fungum maximum rotundum pulverulentum* Johannis Bauhini. Hoc attamen eorum Fungorum virtutem sic predicat: Sicut qui pro corp' afferant conspiciunt & jam insulam manifestam transcurrentes præstare ad compescendas sanguinis eruptiones atque privatas, quo & ipsi multorum cum præsentis salubri usui summi in eo ipso casu (1). Nuperus quidam Chirurgus dictus Bressari ex hoc sanguinari arcano diu vendituro leuini non leve coralsi munificentiâ LUDOVICI XX. Galliarum Regis mercedisimâ, non minor populorum suorum salutem, quàm tranquillitatem invigilant.

*** En totus *Columella* locus, dignus professu quem legamus attentè Medici, cùm speciem quandam *Senecarum* indigites sectione olim à Veterinariis celebratam. *Atenâ* sulculi pars auricula latissima circumferibitur, ita ut maneat sanguine repleta. O latera ducunt apparente orbiculis. Hoc & intrinsecus & ex superficie parte auricula cum sulculum est, media pars descripti orbiculi videtur sulculi transcurrere. & facis foraminis Radialis quæ passim Consilignem vocant, inseritur quæ cum rectis placis comprehendit, ita continet, ut elabi non possit: in eam dividit auriculam omni vi morbi, pestilentie virus elicitur, donec per ea quæ sulculi circumscripta est, demorata excidat; & minime parti jacturâ, caput conservetur.

(f) Tetrabibl. 4. sect. 2. cap. 34.

(r) Hippocr. lib. de aere, locis & aquis.

(u) *Columella* de re Rusticâ lib. 6. cap. 5. (x) *Cels.* lib. 4. cap. 7.

(y) *Fabric. ad Aquapend. de Chirurgicis Operat.* pag. 119. *Pennitua* 1619. (z) *Hippocr.* lib. de aere, locis & aquis.

(1) *Jos. Raubius de Jos. Henrici Ober. Jers Med. Edificissim. Hist. plantarum* Tom. 3. lib. 40. cap. 75. pag. 348. col. 2. *Edrudini* 1654.

NE quid tamen nimis. Ustione abstinendum in inflammationibus immodicis quas ad-
 augeret; in capite, cum locus adplicationis vix certò tutus assignari possit, quidquid
 de eo definiendo protulerint *Aëtius Amidenus* (a) & *Ibn-Sina* (b), cumque nullius sit utili-
 tatis, ubi perniciosus humor intra cranium continetur. Ustio non tardius celebretur, ca-
 veanturque (c) arteriæ, nervi, tendines, quorum proinde noticiam ex Anatome petat Chirur-
 gus, ut calum devitet ei similem, quem refert *Abu-l-casem* (d), ubi, imperitiâ ministri ten-
 dinibus pedum cauterio ambulsit, æger convulsus periiit. Egregium quoque est illud *Celsi*
 (e) monitum, cum aliquid exulcerandum candenti ferro est ut materia inutilis evocetur, illud
 perpetuum esse, non, ut primum fieri potest, hujus generis ulcera sanare, sed ea trahere, donec
 id vitium, cui per hæc opitulamur, conquiescat. Dubium fortè erit utrum actuale an poten-
 tiale cauterium potiori jure sit adhibendum. Videtur quidem *Antyllus* apud *Aëtium* causticis
 palmam dare (f) in extremis coxendicis affectionibus; sed præterquam quòd ipsorum actio
 lentior, & in vivum tantum seu calore animatum corpus igneam vim latentem & sopitam exer-
 cit, ut jam olim ante nuperas *J. L. Petit* (g) Chirurgi observationes, ex Veteribus annotat
Goumerlenus (h), videtur etiam periculiosior, & quoddam quasi virus mittere ad vicinas par-
 tes. Proinde judicio standum est ipsius *Aëtii* (i) & totius ferme antiquitatis, quæ actuale
 cauterium potentiali prætulit, cuique, ut cæteros fileam, obsecundant *Fabricius ab Aquapen-*
dente (k) & *Muthias Glandorpius* (l). Namque ejus actio multò celerior, cum in ipso tem-
 poris momento perficiatur, multò tutior, cum vicinas partes non lædat, multò salubrior,
 cum humiditatem nimiam consumat & putredinem arceat. Non peccaverit tamen, qui
 utrumque urendi modum pro re natà in usum traxerit. Ut autem major humorum fiat
 affluxus, jam pridem usitatum est applicari cauteria non ad ipsam ossium compagem, ne
 lædatur adeò sensile periosteum, sed in muscutorum interstitiis (m); quâ ratione ductus
COUS SENEX (n) fungis ad ossa, ferramentis ad partes carnosas usus est. At verò hîc
 exclamant meticulosi, crudeliusque remedium insimulant. Sed in proprio optem Marte dis-
 cant nihil quod salutis ferendæ gratiâ sit omittendum. Tædiosis Cycli *Μετασυνεργικῶν* rigor
 ægros habuit obnoxios. Præterea vir Medicus πολλῶν ἀνθρώπων ἀσθενῶν debet ægris, juxtà
Galenii (o) monitum, imperitare, ut olim *Æsculapius*, non verò turpiter obsequi, ut *Thessalus*
Trallianus. Ustionem igitur usurpemus, quia ἐς τὰ ἔσχατα νοσήματα ἀ ἐσχάτως θεραπεύειν ἐς
 ἀκρίβειν κρείττισται (p). Ulteriùs argumentibus os occcludit illud **DIVI SENIS** effatum aureis
 ubique litteris insculpendum (q), ΟΚΘΕΛ ΦΑΡΜΑΚΑ ΟΥΚ ΙΗΤΑΙ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΙΗΤΑΙ, ΟΣΑ
 ΣΙΔΗΡΟΣ ΟΥΚ ΙΗΤΑΙ, ΠΥΡ ΙΗΤΑΙ, ΟΣΑ ΔΕ ΠΥΡ ΟΥΚ ΙΗΤΑΙ, ΤΑΥΤΑ ΧΡΗ ΝΟΜΙΖΕΙΝ
 ΑΝΙΑΤΑ.

Ergò in Ustionis usu Medico culpanda Neotericorum timiditas, non Veterum audacia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Anna-Claudius Dorigny.

M. Franciscus-de-Paulâ Comba-
luster.

M. Johannes-Damianus Chevalier,
Regis Consiliarius Medicus.

M. Carolus - Augustinus Vander-
monde.

M. Hugo Capet.

M. Emmanuel-Mauritius du Ver-
ney, olim Anatomes & Chirur-
gia Professor in Horto Regio.

M. Ludovicus - Joannes - Baptista
Cesnier.

M. Petrus-Augustinus ADET.

M. Antonius-Claudius Bourdelin,
Antiquus Facultatis Decanus,
Regiæ Scientiarum Academia,
Regiæque Societatis Berolinensis
Socius, & in Horto Regio Chemiæ
Professor.

Proponebat Parisiis **CAROLUS GILLOT**, Barroduccus Tullensis, Saluberrimæ
 Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theſeos Author, A. R. S. H. 1752,

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis **QUILLAU**, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1752.